СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.

Год. II.

Излазе наше Новине сваке седмице двапутъ а С. Н Листъ по єданпутъ.

Чис. 7.

Пренумерирати се може на свак. ц. к. Пошти съ полгод. ценомъ 5 ф. среб.

ПЕШТА, 28. ЯНУАР. 1839.

УНГАРІЯ.

Нь. Ц. и К. А. Величество є на упразднѣно наименованѣмъ Франца Трешински за управителя книгопечатнѣ К. Унгарскогъ Свеучилишта, при Високославномъ Унгарскомъ Мѣстозаступномъ кралѣвскомъ Совѣту Секретара место Стефана Іакабъ милостивѣйше подиѣи изволило.

У Пештешу (у Зарандской Вармеѣи) умро є пре краткогъ времена одъ случайно добывене ране, Іуонъ Граза земледѣлацъ у 120-ой години своѓъ века. Оставіо є Сына одъ 100 и унука одъ 80 година, кои є веѣъ одъ петдесеть година у служби Провізора спаискогъ, и іоштъ єднако при снази.

Пешта. Одъ тры дана така є у воздухокружію промена овде, да се на єданпутъ изъ средъ зиме у топло пролеѣе, као пребачени видимо, одюженѣ у найвеѣемъ є своѓъ послу: снегъ се отопіо, поледица у барице претворила се. Изъ Пеште у Будимъ и обратно данасъ текъ гдико прдлази, толико є воде одозго на леду. Мы смо разумели, да се и кодъ Пашке и далѣ ледъ одгушіо; жительи градова Пеште и Будима свободніє дишу; стра одъ повратка ланске наводненія несреѣе веѣъ є изчезао.

АУСТРІЯ.

Бечь, 28. Ян. На држаный 24 отъ о. м. у ц. к. двору Каммербаллъ, дошла су оба Нь. Ц. Величества у найвеѣемъ веселю и съ Ньима сва овде налазеѣа се Лица Царске Родбине. Нь. Величество Царица є играла са Ньойзи свойственомъ милиномъ француски квадриллъ. Идуѣе седмице ѣе се држати првый великій дворскій баллъ. Сутра є опетъ баллъ кодъ француз скогъ посланика, Графа одъ Ст. Улеръ, кои є на то особита пуномоѣія одъ своѓъ Двора добыо. — Последньи дана прошасте седмице стишла су одавде два куріра, єданъ у Парізъ, а другый преко Берліна и Брысла у Лондонъ; посланице (Depesche) ньине безъ сумнѣ су се односиле на белгійско-холландска дѣла, кои пресечный саставъ садъ веѣъ долази. — Овде се држи поуздано, да є Г. Себастіани Конференціє о томъ заключенія веѣъ подписао, и очекує се свакій часъ тога обявленѣ. На противенѣ одъ стране Белгіє нико выше не мысли, єръ то бы само безумство за совѣтно наѣи могло. — Гласъ о смрти Ландграфа Лудвіка отъ Хессен-Хомбурга, одавде є таки у Градацъ (Градцъ) отправлѣнъ, гди се братъ и наслѣдникъ покойника, прінцъ Филіпъ отъ Хессен-Хомбурга, као Ц. К. Генерал-Фелдцайгмайстеръ у достоинству коммандуюѣегъ Генерала налази. Хоѣе ли Прінцъ аустрійске службе оставити се зато, што ѣе на своє владѣніє да ступи, незна се.

Высочайшимъ рѣшеніемъ наименованъ є Маіоръ и адютантъ Нь. Величества Цара, Баронъ Ледереръ, Оберстлайтнантомъ и одреѣенъ у коняничку войску, а капетанъ коньичкій Графъ Штадіонъ маіоромъ и адютантомъ кодъ Нь. Ц. К. Величества. — Русскій рудокопства чиновникъ Г. Ковалевскій ови є дана отишао одавде.

ФРАНЦУЗСКА.

Журналъ де Смирне изъ Царіграда одъ 7. Ян. сообштену ову вѣсть явля: да є Султанъ Графу Molé, бывшем' предсѣдателю Французскогъ Міністеріума и страни дѣла міністеру орденъ „Нишана Іфтіхара" првогъ реда послао.

Новине Мессаже говоре, да є Генерала Скрцінецкогъ самъ Краль Леополдъ у Брысселъ позвао, кудъ є онъ веѣъ садъ безъ сумнѣ и приспео єрбо се веѣъ 24. Ян. у Лондону налазіо — Исте Новине являю, да се графъ Мерод' 26. Ян. изъ Париза у Брысселъ вратіо, гди су на нѣга нестрпѣливо изгледали, да оной у кабінету партаи помогне, коя се одважила не испунити 24. членъ трактата.

ШПАНСКА.

Изъ Мадріда одъ 17. Ян. являю, да се войска Кральице у Месту Мелилла на Африканскомъ прибрежію побунила и у име Донъ Карлоса кралѣвску управляюѣу Юнту подигла. У томъ месту много ране и цебане има, и велико число Карлосови зароблѣни люди се чувало. Бунтовницы су ови обявили, да ѣе се сви оффіцыри, кои участницы буне небы хтели быти, као зароблѣни сматрати. Генералъ Палареа замоліо є Управителя Гибралтара, неколико енглезски лаѣа пред' пристаниште Мелиллско послати, да бунтовнике принуди покорности.

Као што мадрідске Новине „ел Кастиллано" гласе врховный Генералъ Кральичине войске, Еспартеро, дао є два Карлистска оффіцыра погубити изъ освете збогъ тога, што су Карлисте Христинскогъ Оберстера Реіносо убили. Чимъ є то карлистски Генералъ Іт урріца чуо, заповеди да се два Хрістінска оффі-

цыра стреляю. — У Валадолиду 10 Ян. стрелянъ є некій Донъ Діего Вега старацъ одъ шестдесетъ година, кои є обтуженъ да є издаица; онъ є Донъ Карлосу писао и одъ нѣга писма примао, а оберстерскій патентъ одъ нѣга є имао.

Шпанске Новине „Коррео Національ" одъ 20. Ян. ово содржаваю: „Число купаца народны добара (укинути монастыра и пр.) износи досада 8000. Досадъ се съ приходомъ овы добара придржавало 53.492. калуђера и калуђерица, 3000 служећи браћа и сестара 10.000 зидара, и кованція, 1000 крояча, 2000 златара и други рукодѣлаца. Овде є садъ пытанѣ, є ли се со тымъ, што су се притяжательи народны добара променули, народу заиста штогодъ помогло?"

Французски Листови пишу: Говори се, да више држава, а између овы особито Шведска и соединѣне Сѣверо-Американске државе желе штаціє за своє морске лађе на Балеарскимъ (Шпанскимъ) островима начинити; говори се и то да су се конзули обе те државе већь почели са шпанскимъ владѣніємъ погађати, да Шпанска нуждну землю уступи, и да и Енглезска жели, збогъ великогъ растоянія између свог' острова Малте и града Гібралтара, єдну средню штацію подићи. Одъ некогъ времена примѣтило се, да се Енглезски чиновницы съ премѣранѣмъ исты острова и правленѣмъ неки планова занимаю.

В. БРІТАНІЯ.

Новине Сунъ слѣдуюћу велики слови напечатану вѣсть содржаваю: Найглавнія часть престолногъ говора кральичиногъ быти ће, као што чуємо, обявленіє, да є Нь. Величество (Кральица) наумила удатисе. Срећный предмѣтъ избора кральице Вікторіє єсть Прінцъ Албертъ сынъ владаюћегъ Херцога отъ Сахсенъ-Кобургъ и стрићевичь Ньов. Величества. Прінцъ Албертъ є лепъ човекъ одъ прилике одъ 22. године. Онъ є на посѣщенію кодъ свои кралѣвскіи сродника неко време у Енглезской пробавіо. Кадъ ће срећно то торжество быти, не можемо казати, но наши читательи могу се на истину нашегъ извѣстія ослонити."

У граду Корку у Ірландской 21. Ян. више се хіляда посленика побунише збогъ тога, што се кромпиръ изъ землѣ износи, пакъ недопустише, да се уноси у лађе, коє су се съ ньимъ натоварити хтеле, и у Балтиморе одпловити намеравле; него истый кромпиръ однесу на вашаръ, да се прода. Войничка є помоћь градскомъ поглаварству одма на руцы была, но оно є ніє смело употребити, боећи се, да се небы насилнымъ утишаванѣмъ выше речене буне, іоштъ веће немиръ изродіо. Посленицы не видећи никакву противность своємъ поступку, сами се утишаю, и свакій на свою страну разићу.

Енглезске Новине „Globe" слѣдуюћу у призрѣнію на Енглезску важну вѣсть сообщаваю: „Найважнія є новость съ тврде землѣ указъ краля Французскогъ одъ 21. Ян., коимъ се засадъ свакій износъ ране изъ Французске на мору забранює. Изъ овогъ се лако видити може, каква опасность Енглезе чека, ако бы имъ идућа жетва зло испала, и они се, и садъ, као што су досадъ обычай имали, и при садашньой нашой о рани уредби буду на уносъ ране изъ страны земаля ослонили" Новине „Куріръ" о той истой ствари овако говоре: „То ће поступанѣ Французске пресудити, на кою страну, треба да пређу они, кои у досадашньой о пшеничнимъ законима великой народной борби ни на єдной ни на другой страни были нису. Французска су пристаништа свима онима затворена, кои бы рану изъ землѣ износити хтели. Збогъ тота надамо се, да ће се за кратко време морати показати, оћеду ли и друге землѣ по примеру Французске и Неаполитанске у томъ се владати. У Белгійской такође не сме се рана изъ землѣ износити, но тамо є и досадъ по ньинымъ законима то забранѣно было. Французска се збогъ своګъ у призрѣнію ране поступаня ни мало кривити не може; и ако се и друге државе у томъ на Французску угледаю, то ће веду се оне знати чувати, да не бы чрезъ неумеранъ у стране землѣ износъ ране, и саме у своимъ земляма недостатакъ проузроковале.

Изъ Лондона пишу: да є за ово ока тренуће разговоръ о свему другомъ престао, само се о томе ради, како да се закони, кои су забраньивали рану (зрно) уносити, укину. Сви рукодѣлцы, трговцы и пр., кои су ма какву штету ил' несрећу имали, узрокъ тога траже у закону томъ. За міністеріумъ се незна іошъ на коіой є страни, овы є дана Іонъ Руссель истина у некомъ писму изрекао се противъ закона пшеничногъ, но одатле се ништа не може о читавомъ міністеріуму заключити. У прочемъ сви су тогъ мнѣнія, да ће се міністеріумъ, ако у Парламенту томе противанъ буде, морати разпустити.

Вѣсти изъ Лондона одъ 24. Ян. являю, да су тамо 23-егъ Пупомоћницы Аустріє, Французске, В. Брітаніє, Порусске и Руссіє єдногласно о предложеню трактата између Нидерландске и Белгійске согласили се и заключили, исто предложенѣ трактата у име петъ Држава, Двору Нидерландскомъ и Белгійскомъ, да га прійме, предложити.

Новине енглезске „Morning-Chronicle" одъ 24. Ян. о истой вѣсти овако говоре: „Договори о холандско-белгійской ствари су окончани. Као што смо предвидили, трактатъ ништа не променює 24. Членъ о земльи. Но одъ 1831. год. већь учинѣне промене проузроковале су, да є Договоръ петъ велики Држава неке промене, коє не стою у союзу съ вопросомъ о земльи, предложіо, и коє су за Белгійску само одъ ползе могле быти. Говори се, да є Договоръ нидерландскомъ посланику обявіо, да ако не бы хтео краль Ни-

дерландскій предложеный трактатъ пріймити, а међу тимъ Белгійска бы на то соизволила, да ћеду споменуте државе предупредити Краля Вілхелма непріятельства опетъ започети. Белгійскомъ посланику, каже се, да є Договоръ обявіо, да ако Белгійска не усте трактатъ пріймити а Холандска га прійми, то да ћеду петъ Држава помоћь холандской дати, коя бы праведно захтевала. — Мы мыслимо да неће ни Холандска ни Белгійска хтети предложено имъ соглашеніє не пріймити. Холандска ако не бы хтела то учинити то бы само продужила съ тимъ досадно садашнѣ станѣ (Status quo), и окончанѣ оногъ продужила, кое ће іой раніє ил' доцніє веће жертве на вратъ бацыти. — Мы се и о томе не сумнямо, да то не ће хтети Белгійска пріймити, кое су гдикои већь почели веровати. Согласіє петъ Држава мора башъ и ону тако названу ратну партаю у Бріселу уверити, да су они найбольи Белгійске пріятельи, кои се найсклонитіи покажу предложеномъ согласію приступити. Вѣсти, кое су се о колебаню у Белгійской говориле, свагда су, као што мыслимо, претеране быле, но да и допустимо да є колебанѣ велико было, то се опетъ ово, ако се не варамо, одъ како се почело о одговору на кралѣво слово у каммери Французски Депутираца советовати у толило ил' готово са свимъ изчезло. Упрочемъ мы нашу надежду о томе, да ће Белгійска учинѣно іой предложеніє пріймити, много више ослонямо на правичность Белгіянаца нежели, на ньіово увѣреніє да є свако противленіє одъ ньіове стране безполезно. Белгійска као народъ стои само силомъ трактата одъ 1831. год. Истину тогъ трактата одрицати значило бы своє се собствене народности одрећи. Не могуће є, да бы Белгійска изъ тогъ трактата само оне уредбе узела, кое іой се допадаю, а друге не повольне одбацыла. Мы смо уверени, да у Белгійской никакве мало знатніє партає нема, коя бы, не почитуюћи то што смо мы садъ изрекли, владѣнію такове кораке учинити совѣтовало, кои бы склони были драгоцѣный інтересъ землѣ упропастити. — Радовати се треба о среће̂номъ излаку тако дуго неизвестногъ договара, не манѣ збогъ интересса, кои не посредственый претмѣтъ тогъ сочиняваю, колико и збогъ разположенія, коя су одтудъ одъ стране великій еуропейскій држава произишла. Кадъ бы државе илъ єдна између ньи ратъ желила то не бы тежко было у тако заплетеномъ вопросу какавъ видъ пронаћи и ратъ обявити; на противъ, да су оне ту стваръ ясно познавале не само да намъ емствує то, што су миръ желиле, него што ће ду по свой прилики свою цѣль и докучити."

Найновіа лађа што є изъ Новогъ Іорка дошла, донела є и Нонине изъ Канаде до 31. Декем. п. г. Оне су пуне тій гласова, како су силни бунтовницы кое погублѣни кее повешани. Говори се да су изнова бунтовницы како у дольню тако и у горню Канаду изъ Државе Мішіганъ дошли.

ТУРСКА.

Царградъ, 11. Ян. Овде се наново говори о неслогама између Енглезске и Персіе, будући да є Шахъ найновія предложеня Гд. М. Нейла одбио. Не да се опредѣлити, у колико су говори ови основани, али є за цело, да є Г. Нейлъ већъ оставіо Персію, и кренуо се на путъ овуда у Лондонъ, као и то, да є Лордъ Понсонби персійскогъ при Турской Порти посланика умоліо: да изванредногъ посланика, Хуссеинъ Кана, ма гди се онъ налазио, на путу нѣговомъ у Енглезску неко време заустави. По свему се овде држи, да ће ду се озбильска непріятельства између Персіе и источно-индійскогъ Дружства родити. Тако мысле поне найвыше енглезски трговаца овдашньи. Лордъ Понсонби се зловолянъ показує на Мирзу Мухамеда. Налази, да су се у нѣму преварили, и да га никадъ ніє требало на персійскій престолъ дићи. Мирза Мохамедъ дакле опасно се игра, ако ће заиста съ Енглезскомъ тако да се завади, да се источно індиско Дружство приморано види, сва средства, коя су му у власти, употребити, да нѣга обори. Средства су ова многа и различна, коима бы Шахъ, да одъ Руссіє помоћи не узтражи, подлећи морао. Али изъ свега, колико се чує, судећи, Шахъ заиста ужива пріятельство Руссіє; кое ће свакояко Лондонскій Кабінетъ и Источно-индійско дружство обозрителніимъ учинити, нит' да є лако бояти се нападеня на Індію, него пре надати се, да ће ду Енглези скоро и островъ Карраки оставити као што Шахъ захтева. Међу тымъ, као што се гласа у русскимъ пристаништама непрестано се ради и сасвимъ преправля, као да се война већъ неможе избећи. Ал' тако се исто чує и изъ Малте, да ће се енглезска флоттицца, коя є тамо, за месецъ дана утроити, єдна часть, да є већъ у ратно станѣ поставлѣна, тры найвеће галліє да се крећу до неколико дана у Смирну, одкудъ ће ду да се кодъ Дарданелла поставе.

По найновіимъ уредбама турскогъ міністеріума рата, не забранює се чиновникомъ и войникомъ свакогъ реда оружія, отпустъ за време узети, и при томъ целу свою плату вући. Новине пакъ турске „Таквими Векай" оглашую заповесть Султанову, по коіой свакій чиновникъ или войникъ, кои отпустъ свой своєвольно преступи за остало, што є преко рока, време плату губи.

ГРЧКА.

Аѳина 12 Ян. Грчки журнали се често баве съ вопросомъ о грчкимъ границама и гледе да докажу, да бы се садашнѣ границе Греціє разпространити морале. Тако између другогъ у Новинама „Вѣкъ" ово читамо: Енглезскій міністеріумъ у томъ кривомъ предпоставляню, да се Турска може у таквомъ станю одржати, да она Руссіє разширеня планове забранює,

противио се съ успѣхомъ разпространеню границе грчке државе. Опоминяня Аѳине найвыше су ту учинила, да є и Аттика у нову државу узета, за кое утврѣенѣ додата є Еубеа, и као нуждна накнада морала се граница одъ Термопыла до Ахелоса повуѣи. Ал' Каподістріасъ є показао у своіой Ноти одъ г. 1828, да є наравна граница Греціє Темпе, и да безъ овогъ разпространка політіческо зданіє нове кралѣвине, као недовршено треба сматрати. То є исто доказао онъ и о Крети, и да є онда енглезскій міністеріумъ съ французскимъ и русскимъ сложно радіо, за цело бы Тессалія и Крета данасъ грчкимъ Кралѣвству припадале. По оставимо случайма будуѣности пресечно (definitiv) уреѣенѣ овы отношенія. Грчка осеѣа одъ г. 1827 єднаку благодарность спрамъ тры Велики Сыла, кою само какво благу нашемъ шкодльиво умешанѣ може изгладити. Географіческо положеніє політіческа и трговачка добра (Interessen), будуѣность Греціє — Све мора владѣнію увѣреня улити, да се оно найвеѣегъ неутралства и безпристрастія спрамъ свію има држати. Наравно да ни су западна владѣнія и народи толику крвь пролили и толике жертве у новцу учинили, да Грчку подъ изключителномъ управомъ Руссіє виде, али и Руссія ни є 368 година Грецію добротворствама обливала, нашу трговину подъ свою заставу дигла, нашъ устанакъ подпомагала, крвь свою проливала, нашу независимость уговоромъ Адріанополскимъ утврдила, да енглезску управу види у Греціи тріумфірати. Кадъ се ово неутралство Греціє нѣнымъ найсветіимъ добрама налаже, то нека владѣніє такоѣе не превиди, да у овомъ велико благо за нѣга лежи: оно ѣе при замршайма велики Сыла у источномъ вопросу то добыти, што одъ ньи ни єдна другой не уступа. Ово ревнованѣ великій Сыла є было, кое є Греціи оъ почетка нѣне борбе за свободу ползовало, пак' ово ревнованѣ ѣе и при будуѣимъ догаѣаима у истоку Греціи одъ ползе быти. И тако се надамо мы, да ѣе кадгодъ нашъ мудрый, младый и люблѣный Краль у источномъ вопросу выше добыти, негъ сви други; єръ ови, кои данасъ сею, неѣеду быти у станю, да све пожню." — Пописъ за войску (conscriptio) за г. 1839 веѣъ є учинѣнъ; надаю се при извршеню нѣговомъ, съ манѣ неволя него првый путъ, посла имати. — Ови дана є 19 маньи цркви, у коима се веѣъ одъ дужегъ времена ни є служило, као обще добро явно продато. Оне ѣеду се срушити, и кое друмови съ тымъ разширити; кое купцемъ за зыданѣ красна места дати.

МОЛДАВСКА.

Съ молдавске границе, 12. Ян. Князъ Стурдца показує се, да се правилу допуштеня искрено приволео. — Овоме за доказателсто служи нова єдна наредба, по коіой ѣе совѣтъ (Диванъ) Княжества, кои є досадъ само дванайсть членова имао, одъ сада изъ трыдесетъ состояти се. — Као што є познато, преѣашня се оппозіція ревностно трудила, да ово подкрепленѣ Дивана изпослує, но Князъ Стурдца се онда изъ све снаге противио. Садъ што є попустіо, то се сматра као угоѣенѣ спрама єдногъ сосѣдногъ владѣнія, премда се као поводъ тога желя Порте наводи.

ПЕРСІЯ И ІНДІЯ.

Овы дана было є у „Свеобщимъ Новинама" дописъ єданъ изъ Прайзске о Руссіи и Енглезской у Азіи, кои по свему, што се о справляняма у Руссіи чує, на рат' слути, и држи, да се тай имеѣу ове и Енглезске у Азіи родити мора, пакъ измеѣу другогъ вели: „Наравно да ратъ Енглезомъ у овомъ часу мало незгодно долазн, єрь на другой страни доста имаю посла, али зъ Руссію є башъ то поводъ, да войну, кою веѣъ за нуждну види, и коя бы, ако се садъ и обиѣе, пре ил' после опетъ доѣи морала, далѣ не одлаже; єръ тако удесно време неѣе скоро опетъ доѣи. Скоро є смешно, да Новине, кое се у смыслу и подъ управокъ Западне Еуропе пишу, сва дѣла Енглезске и Французске, као на пуномъ праву основана представляю, и напротивъ само тужбе на насылія дижу, ако источно еуропейска владѣнія што почну, што є за благостояніє ньини подайника нуждно, али съ політікомъ они држава несложно.

(Продуженіє слѣдує.)

ХОДЪ НОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗИ ОДЪ 6. ФЕБ. 1839. п. р.

		Средня цена у сребру.
Државне облігаціє	— — — — съ 5 на 100	— 107 3/8
„ „	— — — — „ 4 „ „	— 101
„ „	— — — — „ 3 „ „	— 81 1/2
„ „	„ „ „ 1 „ 100	— 25 —
Изигарваюѣе се облігаціє, Дворске камере Облігація насилно заємны у Крайнской и Ераріалне Облігаціє Тіролске, Форарлбергске и Салцбургске.	4 „ „	— 99 1/2
	„ „ „	— — —
Бечкогъ града Банко облігаціє	„ 2½ на 100 „	— 65 1/2
„ „ „	„ „	— — 54 —
Обліг. обште придворне и Унгарске Дворске Камере	съ 2 1/2 — —	65 11/32
	„ 2 „ — —	52 1/2
Облігаціє чинова Аустр. Бох. Мор. Шлез. Штаєр. Карінти. Крайнске.	„ „ „	— — —
	„ 2 100	— 52 1/2

Цена Ране у Пешти 5-огъ Фебуар. грошиѣь ВВ.

Єданъ Пештанскій меровъ.

	найб.	сред.	лош.		найб.	сред.	лош
Жито	115	130	120	Зобь	63	60	53
Наполица	100	95	90	Каша	—	—	—
Ражь	88	84	80	Кукурузъ.	80	75	70
Єчамъ	72	70	64		—	—	—

СТАНѢ ДУНАВА 7-огъ п. р. Февр. 9′ 4″ 0‴. — 8. — 9′ 11″ 0‴. — 9. 10′ 2″ 0‴. —

Учредникъ и Издаватель Ѳ. Павловичь. — Печата І. Баймелъ, у Колбахеръ Сокаку № 501.